

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797 Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Vera mučeništva

Verska misel in čustvovanje se nikoli ne dasta docela zatreti, saj po pravici pravi Salomon Reinach, da »ateizem ni bil nikoli in ne more biti nikjer drugje kakor samo v besedi.« Če se pa vera po sili zatere, prej ali slej oživi, zakaj potreba po absolutnem je tako zasidrana v človekovem srcu, da se ne loči od njega nikoli drugače kakor le na videz. Najbolj velja to za krščanstvo, ki je s svojimi idejami in moralnimi vrednotami neizkoreninljiv temelj naše kulture. To velja tudi za sodobno Rusijo, ki so jo njeni oblastniki na zunaj popolnoma razbožili.

V Rusiji danes ni skoraj nobene cerkve več, v kateri bi se opravljala božja služba. Niti v najbolj skritih kotih Sibirije se ni ohranil noben božji hram in so vsi spremenjeni v muzeje, društvene domove, skladišča in avtogaraje. Pač pa narašča število skrivnih cerkva, to je privatnih domov ali koč ter podzemskih prostorov, tako zvanih zemljank ali jam in globeli sredi gozdov. Službo božjo pa opravljajo tako zvanji bjeguni, stari popje in diakoni ali na novo posvečeni svečeniki in laiki, ki preoblečeni v siromake ali potujoče delavce, romajo iz kraja v kraj, radi česar so dobili svoje ime. Te bjegone bi srečal, če bi jih epoznal, tako na poljski meji in v gozdovih Bele Rusije kakor v sibirski prasuhi, tako ob bregovih Baltika kakor ob obali Kaspijskega morja. Kljub tajni policiji se tudi še danes v brezbrizni matuški Rusiji človek lahko skriva pred oblastjo, zlasti če ima za seboj simpatije kmetijske prebivalstva. Bjegunstvo je dobro organizirano. Vsak član ima svoj točni potni načrt ter izkaznico, po kateri ga verniki spoznajo. Tudi bjegunke so, ki učijo krščanske resnice po zgledu katoliških katehiztinj po misijonskih deželah. Med seboj se imenujejo služabnice in služabnice božje po pravoslavnem običaju: rab ali rabinja božja. Kjerkoli se nahajajo, dobe stanovanje in hrano. Duhovniki opravijo svojo liturgijo in delijo zakramente ter imajo propoved, laiki pa opominjajo vernike k bogoljubnemu življenju in zvestobi do Kristusa in njegovega evangelija.

Med bjeguni ni več verskih ločin v prejšnjem smislu, ampak je strahovito preganjanje rodilo neko skupnost bivših sekt z bivšo uradno pravoslavno cerkvijo. Saj razkolništvo danes tudi nima nobenega pravega notranjega smisla, ker svojčas itak ni nastalo, če izvajamo samo tako zvane brezpopovce, iz kakšnih dogmatičnih razlik, ampak zaradi tega, ker je poddržavljene pravoslavne cerkve v šestnajstem in sedemnajstem stoletju odbilo vernike, ki so s starimi oblikami svetih knjig in obredov hoteli tudi ohraniti prvobitnega apostolskega duha Cerkve. To so tako zvanji staroverci, ki so bili in so v resnici najbolj goreči kristjani, kateri tudi pod boljševiškim terorjem niso zatajili svoje vere v Kristusa in božje kraljestvo na zemlji. Pravoslavna cerkev pa se je v preganjanju temeljito izčistila in osvobodila spon cezaropapizma, tako da pravi evangeljski duh danes združuje ljudi, ki so prej drug drugega zaradi krivoverstva obsojali na dno pekla. Seveda je kljub temu še vedno nekaj sekt v Rusiji, ki pa se ne prištevajo k bjegunstvu, ampak živijo dalje svoje čudaste življenje (večinoma predstavljajo ostanek bogomilstva in manihejstva) in so obsojene k izumrtju, ker kopnijo pred splošno izobrazbo. Razume se, da za popolno korektnost verskega nauka, za katerega skrbe bjeguni, ni mogoče v vseh slučajih jamčiti, ker ne obstajajo več bogoslovne učilnice, ampak stari popje sami kje v skruti samoti, bodisi v velemestu bodisi na vasi, na hitro nauče nadarjene mladeniče osnovnih pojmov bogoslovja, liturgije in krščanske morale, škofje pa v njih potem prav tako tajno posvetijo. Ker pa v tem krogu vlada iskrena pobožnost, prava mučeniška požrtvovalnost in predvsem zelo strogi moralni pojmi, čistost nauka ni posebno ogrožena.

Kdor je kdaj videl tako skrivno bogoslužje in je prisotvoval molitvam in pouku bjegunov, je bil do dna srca ginjen in pretresen. Takoj se bo spomnil na to, kar je pisal o ruskem narodu Dostojevskij, da nikoli ne bo mogoče v srcu ruskega ljudstva ugasniti luči vere in izbrisati iz nje Kristusovega obraza. Treba je samo pomisliti, kakšnim nevarnostim se izpostavljajo verniki, ki se k takemu skrivnemu bogoslužju zberejo. Kogar najdejo na kraju samem ali izsledijo pozneje, ta čisto gotovo izgubi delo oziroma službo, nakazila na hrano ter vsako javno pomoč in državljansko pravico in more biti še vesel, če ga ne zapro ali ustrelijo. Vedno več ljudstva prihaja k skrivni liturgiji. Pouk je preprost in presrčen in poraja verski entuziazem kakor v najboljših veki krščanstva. Kadar pride stari ali mladi pop, preoblečen v siromaka ali pa pod kakšnim drugim videzom v selo, v naprej določenem prostoru vse oživi. Pobožni ljudje prinesejo svete ikone iz skrivališč, uredijo in okrasijo oltar, pripravijo kadilo in prižgejo sveče. Kmetje pa se tudi sami zbirajo k molitvi, če potujočega popa ni, ter molijo za predmolitvico ter pojejo s tako zvanim djačkom, kakor se v ruski pravoslavni cerkvi imenuje cerkveni pevec. Zlasti so genjlive molitve za rajnike pa za one, ki se nahajajo v ječah ali v pregnanstvu. So pa med bjeguni tudi taki, ki propovedujejo čisto posebne ideje, in sicer so to sami kmetjski laiki. Ti oznanjajo bližnjo vojno, v kateri bo boljševizem uničen in se bo vrnilo v Rusijo kraljestvo božje. Nekateri čisto po zapadnem zgledu pridigujejo vlado, ki se bo ravnala po Kristusovih moralnih in socialnih načelih. Zato se sovjetska vlada tega gibanja zelo boji in je izdala poseben dekret, ki ukazuje, da morajo vsakega bjeguna, kjerkoli ga dobe, bodisi na delu ali pa na poti ali v gostih, brez nadaljnega zasliševanja in procesa na kraju samem ustreliti. Nedavno je bil ustreljen v Vjatki na Uralu eden izmed bjegunskih voditeljev, stari delavec Kristofor Zirjanov. Družba se pa kljub temu ali pa prav zaradi tega čedalje bolj širi.

Kar pa je najbolj značilno, je to, da se vera ne omejuje samo na starke in staruhe, kakor piše sovjetsko in njemu sorodno časopisje v Evropi, ampak da se versko probuja in izobraža sedaj tudi mladina. K bjegunskim službam

Italija v „dobo Sredozemlja“

Ogromne priprave za krst križarke „Vittoria Veneta“ Italijanski kraljevski par v Trstu

Trst, 23. jul. TG. Ogromne so priprave za slovesen spust v morje najnovejše in največje italijanske oklopne križarke »Vittoria Veneta«, ki bo v nedeljo v arsenalu sv. Marka. Velikega nacionalnega obreda, ki ga je italijanska vlada organizirala tako, da bo imel poseben politični povdarek, se udeležita italijanski kralj in kraljica, Mussolini z nekaterimi člani vlade, maršal Badoglio z velikim štabom generalov italijanske oborožene sile, poveljniki letalske sile, dalje veliki admiral Thaon di Revel z vso italijansko admiraliteto, posadka Trsta, zastopstva garnizij po Juljski krajini, celokupna moč fašističnih organizacij Juljske krajine, zastopstva ostalih fašističnih organizacij, velik del italijanskega brodogoja, senatorji, poslanci, vsi odlikovanci z »zvezdo za zaslug« ter nešteto druga javna in kulturna ter gospodarska zastopstva.

Pripravili so že tribune, na katerih je prostora za 50.000 ljudi. V daljni okolici je pripravljenih še stoječih za 100.000 ljudi. Naval ljudstva bo ogromen. Ves državni in fašistični aparat sta na delu, da organizirata čim močnejši dohod ljudstva v Trst, čim večjo udeležbo, čim lepši vtis obreda spusta

križarke v morje in čim večji prikaz italijanske velesile in veljave.

Silno ugodno je vplivalo med ljudstvom, ko je bilo razglašeno, da je Mussolini prekinil z doednajo navado, da je bila »botra« novi vojni ladji kakšna članica vladarske hiše ali žena kakšnega ministra. Za botro je bila naprošena žena preprostega pristaniškega delavca, ki je odlikovan z »zvezdo za zaslug«. Botra se piše Marija Bertuzzi.

Križarka bo spuščena v morje in krščena ob pol desetih dopoldne v nedeljo, dne 25. julija. — V tržaško pristanišče so že priplule vojne ladje prve eskadre in sicer: križarke »Zara«, »Fiume«, »Pola«, »Trieste«, »Trento« in »Bolzano«, ki jih spremljajo rušilci »Folgore«, »Lampo«, »Baleno« in »Fulmine«. V pristanišču se nahaja tudi oklopna »Garibaldi«. To so sploh najmoderneje edince italijanske mornarice. V pristanišču je že veliko število pomorskih bojnih letal. Podmornice pričakujejo v soboto dopoldne.

V soboto zvečer bodo vse tržaške hiše v zastavah in razsvetljene. Vse pristanišče bo žarelo v umetni razsvetljavi.

K slovesnostim pričakujejo tudi posebno odposlanstvo nemške delovne fronte.

Italijansko časopisje mnogo piše o tej slavnosti ter podčrtava, da je »Vittoria Veneta« sploh »najmočnejša bojna ladja na svetu«. (Ladja ima 35.000 ton in po veličini zaostaja za angleško ladjo »Hood«, ki meri 43.000 ton. Toda oprema italijanske oklopne je močnejša.) Listi pišejo nadalje, da »pomeni nova bojna ladja za Italijo preobrat v njeni svetovni veljavi. Italijo da so do sedaj smatrali za suhozemsko velesilo. Ta doba je sedaj končana. Italija je stopila med velike pomorske velesile sveta«. Listi tudi objavljajo odlomek iz znanega Mussolinijeva govora v Milanu, kjer je dejal, da je »Italija otok, ki se koplje v Sredozemskem morju. Doba evropske suhozemske veljave Italije je zaključena. Pričenja se nova doba — doba Sredozemskega morja«. — Pomen italijanske bojne brodogoja ni več samo v tem, pišejo italijanski listi, da bo »brnilo trgovske ladje in svobodo pomorskega prometa, marveč bo italijanska vojna mornarica odslej sodločevala pri usodi svetovnih morja.« V ta namen da bo Italija zgradila še nekaj oklopnih križark istega obsega.

Na Daljnem vzhodu čakajo

Časopisi poročajo o miru Generali napovedujejo nadaljevanje bojev

Tokio, 23. julija. AA. (Reuter) Japonska ojačenja, ki so jih pričakovali, niso prispela večeraj v Tangku. Ker je znano, da so krenila iz Japonske, obstaja možnost, da so bile čete izkrcane v Dajrenu, kjer čakajo na nadaljnji razvoj dogodkov v severni Kitajski.

Japonski vojaški ataše v Pekingu je sprejel več zastopnikov tujega tiska in jim izjavil, da 37. kitajska divizija nadalje izpraznjuje področje med Vanpingom in Pekingom, o čemer je bil nedavno sklenjen sporazum. Japonska ojačenja, ki so zelo velika v severni Kitajski, so bila potrebna zaradi delovanja Kitajcev v Hopeju.

Danes se je v uradnih krogih tudi razširila vest, da se krizo na severnem Kitajskem lahko smatra za končano. Vojaški krogi in tisk pa niso letega mnenja. Vojaški krogi in tisk pa niso letega mnenja. Vojaški krogi in tisk pa niso letega mnenja. Vojaški krogi in tisk pa niso letega mnenja.

Ves japonski tisk poudarja, da je japonska vlada popolnoma soglasna z vojaškimi oblastmi v pripravljenosti, da se izvede revizija in vseh odnosih med Kitajsko in Japonsko. List »Asakic« poudarja, da je japonska vlada poslala v Nanking ugledno osebnost, ki bo vodila pogajanja. Medtem bodo japonske vojaške oblasti v severni Kitajski skrbele, da se bo točno izvedel sporazum. Tuji opazovalci in diplomatski krogi ugotavljajo soglasnost med japonskim javnim mnenjem in vojsko.

Rusija napoveduje nadaljni pohod Japoncev

Moskva, 23. julija. b. Uradni krogi in tisk spremljajo dogodke na severnem Kitajskem z največjo pozornostjo. Listi poudarjajo, da se Japonska bržkone ne bo zadovoljila samo z zasedbo severne Kitajske. Listi poročajo, da je vse, kar se sedaj dogaja, prvi korak za bližnji napad Japonske proti centralni in južni Kitajski. Uradni krogi so zelo nezadovoljni s stališčem angleške vlade. »Izvestjac« angleško vlado

ostro napadajo zaradi njenega neodločnega stališča, ki omogoča, da se mednarodni položaj nezadovoljivo razvija na škodo miru. Današnje stališče Anglije odgovarja popolnoma onemu, ko je Japonska zasedla Mandžurijo. Sovjetska vojna sila in odločno stališče Anglije bi brez težav lahko ustavila japonsko imperijalistično politiko.

London, 23. julija. b. »Daily Telegraph« poroča, da so vsi kitajski vojni krogi brez razlike izrazili zvestobo maršalu Čangkajsku ter so pripravljani, da se borijo proti japonski invaziji. Dopolnilni listi trdi, da bo kot posledica dogodkov v Pekingu prišlo do obnove nacionalnega edinstva na Kitajskem, ki bo iskreno in krepko, kakor še ni bilo nikdar. Zato je maršal Čangkajski vrnil vse časti maršalu Cansuljanu, ki so mu bile odvzete zaradi lanskih dogodkov.

V labirintu „nevmešavanja“

Pogajanja v Londonu o tem, če se bodo še pogajali

London, 23. julija. Agencija Reuter je objavila dodatek o angleškem novem posredovalnem predlogu, ki ima za cilj, da ugotovi, ali so sedaj zopet nastala nasprotja v načelu ali pa samo glede postopka. Grandi je večeraj izjavil Edenu, da Italija ne odbija pogajanj o umiku prostovoljcev, vendar pa hoče ugotoviti, v koliko se da doseči soglasnost med vsemi velesilami tudi o drugih vprašanjih, ki jih omenja angleški predlog. Ta soglasnost bi bila potrebna, predno bi se začelo posredovalno delo med obema taboroma v Španiji.

Pariz, 23. julija. c. Francoski tisk še zmeraj polemizira z nemškim tiskom zaradi obdolžitve, ki so izšle v nemškem tisku, češ da je francoska vlada dala prepeljati v Španijo skozi Maroko oddelek svoje tujske legije. Listi pišejo, da nemški tisk tudi danes še ni odnehal od svojih obdolžitve in da se zelo razburja, ker so celo vse francoske radijske postaje v več jezikih zanikale nevedbe nemškega tiska.

Prav tako odbijajo listi napade, ki jih je na Francijo začel naslavljati italijanski tisk. Tako je zelo oster članek objavil v »Giornale d'Italia« znani Virginio Gayda, v katerem sumični Francijo, pač pa izjavlja na angleški naslov, da Italija nikakor neče torpedirati Edenovega kontrolnega načrta.

London, 23. julija. c. Dopoldne se je sestel pododbor za nevmešavanje. Seja se je začela ob 11. Kmalu se je izvedelo, da je vse delo kar običajno v slepi ulici in da ne more nikamor naprej. Angleška vlada se misli sedaj postaviti na stališče, da ne more ničesar več predlagati ali pa dodati. Sedaj naj »opozicionalci« povedo, kaj hočejo.

Gil Robles

Reuter poroča dalje: Gil Robles je sprejel dopisnika agencije Reuter v Lizboni in zanikal vesti o tem, da misli v neki Francovi misiji potovati v London. Robles je zjavil, da je z vsem srcem na strani nacionalistov, vendar pa vesti o njegovem potovanju v London za zdaj niso točne. Njegovi, odnosno Francovi načrti glede tega še niso povsem dozoreli.

Franco o prostovoljcih

General Franco je listu »ABC« dal izjavo o prostovoljcih ter menil, da je v začetku vojne bil odločno za to, da se tuji odstranijo, toda ko je uvidel, da so boljševiki poslali okoli 30.000 močno armado mednarodnih prostovoljcev, jih je tudi on pričel porabljalati na bojišču. General Franco bi pristal na umik prostovoljcev, vendar pa to ne bo mo-

Nadaljevanje na 2. strani

Konkordat sprejet

Za: 167 — proti: 129 (Glej poročilo na 2. strani)

božjim se danes zbirajo tudi že dijaki, mladeniči in mladenke na selu, mladi delavci in vojniki rdeče armade. Imajo tudi molitvene knjige iz prejšnjih časov, ki jih skrbno skrivajo pred oblastmi. Dečki in deklice tvorijo tudi cerkvene zборе na takih prireditvah. V kolhozih učijo starši otroke cerkvene pesmi, sestavljajo cerkvene pevске zbere in često kolhozi med seboj tekmujejo, kdo bo lepše okrasil oltar. To so seveda kolhozi tam, kjer se ni preveč bati centralnih oblasti in se med lokalnimi oblastniki samimi najdejo skrivni pripadniki pravoslavne vere. Veliko verskih krožkov je med dijaki samimi, ker so se globlji duhovni navlečali pustega marksizma, ki pušča dušo prazno. Med mladino ni samo čedalje več antistalinovcev, ampak narašča tudi število tistih, ki so sploh

proti marksizmu in proti političnemu sistemu, ki je ruski narod spremenil v brezvoljnega sužnja državnega socializma. Zelo razveseljiv pojav je, da ti mladi ljudje strogo obojajo svobodno ljubezen, ki so jo učili stari marksisti, in sklepajo med seboj trajne zveze čisto v krščanskem duhu. »Največja sreča je,« mi je dejal nek dijak, »imeti malo družino v času, ko človeka vsak čas lahko zapro, mučijo, izženejo ali ustrelijo.« Ti pari potujejo tudi po dva ali tri dni v kraj, kjer vedo, da živi pop, ki jih skrivno poroči. Če je preveč oddaljen, mu po kakšnem prijatelju pošljejo prstane, da jih blagoslovi. Dvajsetletni mladeniči se posvetijo duhovniškemu poklicu. Veliko se zaenkrat ne nauče, toda globina njihove vere izpolnjuje vse vrzeli — vera, kakor so jo imeli

samo prvi kristjani. Tak naraščaj je potreben, ker stari duhovniki seveda izumirajo, kolikor jih je še preživelo preganjanje. Ti mladi duhovniki seveda tudi krščujejo, poročajo in pokopujejo. Vse to je treba delati tako, da oblasti ničesar ne opazijo. Če ni mogoče poklicati takega mladega duhovnika k mrliču, ker bi to zapazili organi lokalnega sovjeta in stranke, pa vsaj skrivaj prineso k njemu primitivni oder, da opravi ob njem parastos, zadušnico. V premnogih kmetjskih kočah ob somraku zagori svečka pred ikono. Male ikone pa sem našel tudi med knjigami dijakov, kjer žive skupaj. Ne — krščanska vera ni izumrla v ruskem ljudstvu, ki globoko v svojem srcu nosi Boga, in ne bo. Nasprotno, razplamtela se bo iz male iskre v čedalje večji plamen. —ov.

Kitajski general Sun Čejuan poveljnik dveh severnih pokrajin Hopeja in Čaharja

Konkordat s katoliško cerkvijo sprejet

Sijajna zmagaja Stojadinovičeve vlade

Opozicija poparjena — Zmagala je misel državnega edinstva in verskega miru

Belgrad, 23. julija. m. Za današnje sejo, na kateri je bilo glasovanje v načelu in celoti, je vladalo v vseh poslanskih krogih in vseh tukajšnji javnosti velikansko zanimanje zaradi sramotne gonje, ki v svetovni parlamentarni zgodovini doslej še ni bila zabeležena in ki ji je bil edini cilj, da ob konkordatu, s katerim se katoliška Cerkev v pravih in dolžnostih izenačuje z ostalimi priznanimi verami, zruši sedanjo vladu. Vsi ti krogi za dosego svojega cilja niso varčevali z nobenimi sredstvi. Povezali so na državo in na svojo čast. Vse verske svetinje večine Hrvatov in Slovencev so oblatili ter v svojem »slepem nacionalizmu« so se spozabili celo tako daleč, da niso priznali niti najvišjim državnim činiteljem.

Zmaga, ki jo je vlada navzlic vsemu sovraštvu odnesla, je zato lep dokaz zvestobe poslancev vladne večine do voditeljev. Jasno pa se je pri tem tudi pokazalo, da je JRZ enota, ki jo ne more zrušiti noben, še tako hud vihar, kajti enako kot poslanci stoji za svojimi voditelji, stoji za njimi tudi celotna organizacija med ljudstvom. S tem je odbit najhujši napad na sedanjo vladu, ker je izšla iz borbe kompaktnija kot kdajkoli prej. Izčistila je svoje vrste ter odstranila ljudi, ki so bili že dolgo časa ovira stranki in kazali dvojno lice.

Kratek potek se je sledeči: Po sprejetem zapisniku se je sporočilo, da je poslanec JRZ Mihael Brenič vložil interpelacijo na finančnega ministra radi nujne podpore prizadetim od elementarnih nezdov v občini Zavč v ptujekem okraju.

Smešna vloga g. Janjiča

Takoj nato je skupščina prešla na dnevni red. Govorilo je več poslancev, in sicer vsi proti, tako Milenko Glišić, Djordje Pečković, Risto Grdžić, Radivoj Nikolić in dr. Janjič, ki se je na splošno začudenje pojavil v dvorani. Opozicija je namreč trdila, da leži hudo ranjen v svojem stanovanju. Toda na Janjiču ni bilo najmanjšega znaka kake rane. Nasprotno, bil je videti zdra v kot riba v vodi. Janjič je začel v svojem govoru odgovarjati na poročilo, ki ga je poslalo notranje ministrstvo o odnosu uprave mesta Beograda večeraj glede dogodkov pri saborni cerkvi. Skušal je omiliti porazen vtis, v glavnem pa je potrdil resničnost vseh navedb nprave mesta Beograda. Trdil je, da so ga pretepli trije slovenski orožniki, ki so pri tem žalili srbsko mater. Vsa skupščina, tudi opozicija, se pri teh Janjičevih trditvah ni mogla vzdržati ironičnega nasmeha, kajti jasno se je videlo, da je Janjič s to trditvijo skušal vzbuditi razpoloženje proti Slovence. Janjič je tudi sam sebi pel slavo, da ima nemaljavne zasluge za Jugoslavijo. Na dolgo in široko je razpravljal o svojem prijateljstvu s kardinali ter jih ločil po tem, kako so »prijazni« ali »sovražni« Jugoslaviji. Hotel se je pokazati kot zagovornika franciskanov, češ da so se po tretji osebi obrnili nanj, naj prepreči gotove odredbe konkordata. Janjič je v svojem govoru ponavljal vse ono, kar so že povedali njegovi predgovorniki, tako da ga je Cirič opozarjal, naj se ne ponavlja, ampak naj pove nekaj novega. Janjič je nato govoril o posameznih odredbah konkordata. Kako za lae privlečene so bile njegove trditve, sledi iz njegovega govora: »Gospodje, govoriti moram o najhujši strani konkordata, to je o čl. 8. Prosim pravoslavne in katoliške, da obrnejo svojo pozornost na ta člen, ki je proti simbolom pravoslavne cerkve. Noben dober pravoslavac, niti katolik, niti musliman, niti žid ne bi smel dopustiti, da se v kakšnem zakonu žali njegova vera. Pravoslavci ne bi smeli tega narediti, ker se s tem odrekajo svoji veri, a katoliki ne bi smeli to storiti, pa tudi jaz ne bi smel glasovati, če bi se katoliška cerkev poniževala, in sicer v interesu našega narodnega miru. Po čl. 8 duhovniki ne morejo kandidirati za poslance. (Medklic na desnici: »Saj vam je vendar znano, da tega ni zahtevala sv. stolica, temveč Jevtičeva vlada, da bi onemogočila politično delo dr. Korošicu, ki je bil zanj velik strah!«) Jaz tega ne vem, jaz bom kandidiral, četudi bi bilo to prepovedano. Toda v čl. 8 tiči neka druga stvar. Pravoslavna vera se prične z besedami: »Vjeruju v jedinu svjätaju sobornuju in apostolskju cerkvu.« Sabornuju pomeni »veoljsko« po grškokatoliško. Jaz sem bil profesor v Oxtordu in v Belgradu ter to vem. Mi smo rekli, da imamo tudi pravoslavno katoliško (vesoljsko) cerkev. Priznavam, da je rimsko-katoliška cerkev tudi katoliška, vesoljska cerkev. Toda tudi mi smo katoliki, vesoljneži, toda za razliko od nas imenujemo katoličane rimokatoličane. (Medklic: »Kaj pa grškokatoliki?«) Ali katoliki, ali pravoslavni, ali muslimani, ali židi — nadaljuje dr. Janjič. Toda čl. 8 pravi, da bo jugoslovanska vlada uporabila ta člen za katoliško duhovščino šele tedaj, če ga bodo uporabile tudi nekatoliške vere. Ker smo pa rekli, da je tudi pravoslavna cerkev katoliška, vesoljska, se v tem členu logično trdi, da pravoslavni niso katoliki, temveč neka shizmatična vera, kakor na primer vera Konfucija, Bude itd. Gospodje, brez vsakega zlobnega namena odkrito rečem: Tisti pravoslavci, ki glasuje za ta člen, priznava, da je nekatolik, on se odreka svoje pravoslavne cerkve. Mene živ človek ne more prepričati, da to moje tolmačenje ni pravilno.«

Iz tega primera se vidi, kako je Janjič s periskopom iskal v konkordatu napake, pa jih kljub temu ni našel. Posebno je napadel »Samoupravce«, pri čemer pa je doživel v odgovor številne medklice, češ da prejema še vedno 5000 din mesečno od »Samoupravce«. Napadal je »Samoupravce« samo radi tega, ker je trdila, da je on branil konkordat. Janjič je to priznal, toda zagovarjal se je s tem, da teksta konkordata sploh še ni poznal. (Številni medklici: »Zakaj pa potem napadate in branite stvari, ki jih ne poznate?«) Ti medklici so spravili Janjiča precej iz ravnotežja. Citiral je tudi pisanje inozemskih listov. Ker pa ves tisk ne piše o Jugoslaviji prijazno, je to najboljši dokaz, da vlada ne podkupuje tujega tiska, kakor so to delale prejšnje vlade. Janjič je končal svoj govor z željo, da sedanja vlada ne bi izvedla volitev. Skušal je dati nekaterim poslancem, ki so omahovali, samo korajžo, da bi glasovali proti konkordatu. Bržkone pa je g. Janjič s svojim današnjim govorom zaključil svojo politično kariero.

Temeljit obračun s g. Janjičem

Burno pozdravljen je nato kot zadnji govornik stopil na govorniški oder podpredsednik skupščine in član kluba JRZ Cvrkič. Svoj govor je začel z zgodovinskim dejstvom, da je tragična usoda zadela Jugoslovane s tem, da je vere razdelila v vzhodno in zapadno cerkev. Naravno

je torej, da hočejo odgovorni činitelji imeti v naši državi urejene odnose tako s pravoslavno kakor tudi s katoliško cerkvijo. Da se ti odnosi uredijo, je v prvi vrsti dolžnost države. Bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega. Zato je nemogoče razumeti vmešavanja funkcionarjev pravoslavne cerkve v to vprašanje. Oni trdijo, da je to borba proti rimskemu papežu, toda meni se zdi, da je to samo borba proti nekemu strankinemu papežu, namreč proti dr. Stojadinoviću in njegovim vladi. (Burno odobravanje na desnici.) Na ta način, gospodje, se je svetovska pravoslavna cerkev zavlekla v politično borbo, na ta način so brezvestni politiki s svojo politično moralno spravili pravoslavno cerkev na ulico, jo pomešali s populirno družaljo in s tem zakrivil, da je pravoslavna cerkev tako padla. Tako na pr. se je pojavil pred nami Voja Janjič v vlogi nekega zagovornika pravoslavne cerkve. Janjič je govoril o tem, kako »Vreme« prinaša neločna poročila. Toda, gospodje, vedeti morate, da je g. Janjič sotrudenik »Vremenac«, od katerega prejema 5000 dinarjev mesečne plače. Vidite, gospodje, to je moralna pri reševanju tako važnega vprašanja. Janjič je napadal »Samoupravce«, toda on je od začetka izhajanja tega lista njegov sotrudenik in od njega prejema denar. Dr. Janjič je predsednik upravnega odbora agencije »Avalac« ter prejema tam mastne dnevnice. Tako je moralna ljudi, ki prihajajo na govorniški oder v skupščini.

Pravica staroslovenskega jezika

Dalje je Janjič čital neko pismo o ukinitvi ninske škofije, češ da se rimsko-katoliški župniki pritožujejo proti konkordatu zaradi tega, ker ni predvidena omenjena škofija. Iz originalnih dopisov teh župnikov pa je razvidno, da oni zahtevajo podpis konkordata. Porisjo samo, da se izkoristi odredba konkordata, na podlagi katere je možna ustanovitev novih škofij v Jugoslaviji. V tem visokem domu se je snoči mnogo poslancev oglasilo, češ da ti isti niso nacionalni, ki bodo glasovali za konkordat. Toda v isti sapi so snoči celokupno katoliško duhovščino obsojali, da bo demoralizirala vojsko. Šef JNS Živković pa je na sami seji ministrskega sveta izjavil, da soglasa z vsemi odredbami glede vojaškega škofa in vojaških duhovnikov. Vsi, ki so konkordat kritizirali, prav dobro vedo, da morajo vsi škofje, tudi vojaški škof, položiti prisego, da bodo vdani kralju in državi. Vsi ste čuli, kako je opozicija napadala nacionalno zavest katoliškega klera, dasi noben pravi nacionalist ni odobravala njenega napada. Če visoki predstavniki katoliškega klera položijo prisego, nihče ne sme sumiti, da te prisage ne drže. S tem konkordatom smo dobili pravico uporabljati staroslovenski jezik v bogoslužju. Ali se spomnite, kako sta se za to borila Grgur Ninski in Strossmayer? Ka po je dr. Stojadinović predložil ta konkordat v ratifikacijo ter s tem omogočil staroslovensko bogoslužje v liturgiji, opozicija trdi, da to ni dobro, to pa zato, ker je konkordat predložil Stojadinović, ne pa Jevtič, kateremu bi opozicija pela v tem primeru slavo.

Konkordat je sklenil Jevtič, in ker je smatral dr. Korošicu za oviro pri svojem delovanju, je zahteval, da se duhovščina iz politike izključi. Sedaj pa je opozicija proti odredbi, za katero je njen šef prošil pri sv. Stolicu. Dalje ima konkordat odredbo, da bo sv. Stolica pri sklepanju konkordata z drugimi državami zavarovala uporabo materinega jezika pri pouku v krajih, kjer so naše narodne manjšine. Ta odredba najbrž ne bo imela praktičnega uspeha, pač pa v prvi vrsti moralen. Katoliška Cerkev je mogočna sila, ki ima 400 milijonov vernikov in izdaja 1500 dnevnikov. Govornik se je v nadaljnjih izjavah bavil z razlago onih členov konkordata, ki jih je skupščinska opozicija pa tudi ulica nemilo napadla. To je beseda »misija«. Ta beseda pomeni, da se katoliški Cerkvi dovoljuje svobodno delovanje v državi. Vse vere imajo svoje »misije«, nobena ne more biti brez nje. Cvrkič se čudi tozadevnim napadom in naglašal: »Sv. arhijerejski sabor ureja zunanjo in notranjo misijo Cerkve radi širjenja pravoslavne vere.« Zakaj se torej graja v konkordatu to, kar se v Ustavi pravoslavne cerkve priznava tej cerkvi? Govornik čita še druge člene iz ustave srbske pravoslavne Cerkve, ki govori prav tako o misiji in to o zunanji in o notranji. Govornik dalje pobija in zavrača ostre očitke opozicije v pogledu imenovanja škofov. Pravi, da je sv. Stolica pri vseh dosedanjih imenovanjih škofov pri nas za vsakega posilja za pristaneke vlade. Tako tudi za zagrebškega nadškofa koadjutora dr. Stepinca, ki je bil protovoljec na solunski fronti. Zavrača vse trditve skupščinske opozicije glede narodne nezavednosti katoliške duhovščine.

Cerkvena posestva

Obsirno se je bavil govornik tudi z določili, ki govore o odškodninah za odvzeta posestva katoliški Cerkvi, ter pravi, da se naša država noče in ne sme pojaviti v vlogi onega, ki hoče nekaj vzeti, noče pa plačati. Tozadevne očitke opozicije zavrača spet s členom ustave srbske pravoslavne cerkve, ki prav tako določa, da je država dolžna srbski pravoslavni cerkvi plačati odškodnino za posestva, odvzeta po agrarni reformi. Pravi, da ga je sam dr. Janjič, ki je danes tako grmel proti konkordatu, vodil v krušedolski samostan ter se je tam sam prepričal, koliko mora naša država plačati samo temu samostanu. Verska enakopravnost zahteva, da država plačuje tudi katoliški Cerkvi odškodnino za odvzeta posestva. Glede imenovanja vojaškega škofa pravi govornik, da se to imenovanje ne more izvršiti brez pristanka vojnega ministra. (»Tako jela«) Minister Janković — pozneje je to potrdil tudi dr. Auer — je izjavil, da je tedanji vojni minister, general Živković, sedanji šef JNS, ki vodi najhujšo borbo proti konkordatu, zahteval na omenjeni vladni seji v tej zadevi pojasnila, ki mu jih je tedanji pravosodni minister dal. Nato je vojni minister general Živković pristal na vse, ko je videl, da ni nobene nevarnosti za našo vojsko.

Zakonsko pravo

Govornik se obsirno bavi z očitki glede zakonskega (bračnega) prava ter poudarja, da ima skoro iste odredbe tudi ustava srbske pravoslavne cerkve. Govornik primerja posamezne paragrafe konkordata z ustavo srbske pravoslavne cerkve in dokazuje, da so skoro vsi paragrafi glede mešanih zakonov

enaki. Na splošno presenečenje poslancev in opozicije dokazuje paragraf ustave srbske pravoslavne cerkve, ki ga je dobesedno prebral govornik, da srbska pravoslavna cerkev zahteva pri mešanem zakonu od zakonca pravoslavne vere pismeno obvezo, da bo skušal svojega zakonskega tovariša privedi v pravoslavno vero. Te zahteve v katoliškem konkordatu ni. Torej se jasno vidi, da srbska pravoslavna cerkev zahteva mnogo več kot pa katoliška.

Nato je govornik prešel na politično polje, kamor je debata o konkordatu zašla, in pravi, da je samo zaradi tega postalo to vprašanje tako težko. Teško je postalo radi tega, ker se je ustvarila taka psihoza in se delajo strašni pritiski neodgovornih elementov na vest narodnih poslancev. Ta predloženi konkordat je sklenila vlada g. Jevtiča in ga tudi podpisala, sedanji vladi pa je pripadla dolžnost, da ga ratificira.

Dvojna morala JNS

V dr. Stojadinovičevi vladi je bilo pet ministrov, ki so danes v opoziciji in ustvarjajo psihozo proti konkordatu. Poslanec Dučić zakliče: »Če bi vsi sedeli v vladi, bi pa vsi glasovali zanj.« Cvrkič pravi, da imamo tu opraviti z vprašanjem politične morale in etike, kajti tudi politika se ne sme voditi brez morale in tudi v politiki se ne more govoriti danes to, jutri pa spet drugo. Če se dela tako, se ruši avtoriteta ministrov v inozemstvu, kajti kaj bi reklo inozemstvo, če bi današnji ministri sklenili kak važen akt, kakor je na primer konkordat, nato pa nastopili proti njemu, (dolgotrajno odobravanje v centru in na desnici). Pravi, da bi morali vsi ti politiki stopiti na govorniški oder in povedati to, kar je povedal dr. Auer, da namreč hočejo odgovarjati za svoja dejanja. Če bi isti storili tudi ostali, ki so ta konkordat sklenili, potem tako napete psihoze danes ne bi bilo. Mesto da bi ti ljudje storili to, so se združili celo s tako zvano arbijsko združeno opozicijo in so po svoji morali sklepali, da je opravičljivo, če nastopijo ne proti konkordatu, temveč proti vladi dr. Stojadinoviča. V tem pogledu so se znašli ministri v vrsti z ljudmi, ki nimajo niti politične zveze, niti političnega prepričanja, niti svojega programa. Toda ne bodo dosegli svojega namena.

Procesija, ki ni bila procesija

V isti fronti se je znašel kot veliki govornik srbski pravoslavni starosocijalist in stari ateist dr. Smiljanić. (Vzkliki na desnici: »Oho!«). Na ta način jasno vidite, da ti težki dogodki pred pravoslavno cerkvijo niso bili procesija, ampak so bili v nasprotju z verskimi načeli, ker se je vlekla cerkev na ulico. Pravoslavci se moramo vprašati in zadnjič nasloviti opomin vsem tistim, ki spravljajo cerkev na ulico, ter jim reči: Ne, stokrat ne! Kajti če se največja svetinja v tej državi vleče v politično borbo, potem izginja najosnovnejša morala, tista etika, na kateri naj počiva ta državni. Govornik nato kritizira to procesijo in ugotavlja, da se po predpisih srbske pravoslavne cerkve ne smejo prirediti procesije za ozdravitev, temveč se opravljajo samo molitve v cerkvah. Iz tega se jasno vidi, da napovedana procesija

Glasovanje

Za 167 — proti 129

Ze pred peto uro so bili v skupščini vsi poslanci ter dopisniki naših in tujih listov, ki so ugrabili o bližnjem glasovanju. Vsi poslanski klubovi so imeli med peto in šesto svoje seje. Ko je deset minut pred šesto uro zabnel skupščinski zvonec, so se vsi poslanci podali v sejno dvorano, časniki karji pa v lože, ki so bile zasedene do zadnjega kotička, prav tako tudi diplomatska loža in lože za občinstvo.

Točno ob 6 je prispel v dvorano predsednik Cirič, za njim pa člani kr. vlade, ki so bili od poslancev vladne večine v dvorani burno pozdravljeni. V tem trenutku je utihnil skupščinski zvonec in Cirič je sporočil:

»Gospodje poslanci, po sklepu skupščine pristopamo k glasovanju. Gospodje, ki so za, bodo glasovali z »za«, oni pa, ki so proti, pa s »proti«. Ker so bile večkrat pritožbe, da se glasovanje ne vrši v redu, in zaradi tega, ker je danes važen trenutek, ko mora vsak član tega visokega doma oddati svoj glas po svojem najboljšem prepričanju in svoji vesti, in ker je zelo važno, da je rezultat glasovanja absolutno točen, tako da pozneje ne bo mogel nihče dvomiti v njegovo pravilnost, naprosim vse poslance, da ostanejo na svojih mestih, da tajnik kliče jasno in počasi po imenu vsakega poslanca, vsak poslanec pa naj vstane in glasno gla-

Govor dr. Stojadinoviča

Konkordat še ne bo predložen senatu

Belgrad, 23. julija. AA. Nocoj ob 19. uri se je vršila plenarna seja poslanskega kluba JRZ. Predsedoval ji je g. Dragiša Cvetković, navzoči pa so bili poleg poslancev tudi predsednik kr. vlade dr. Milan Stojadinović, predsednik narodne ekupščine Stevan Cirič, in ministri Svetozar Stanković, Dušan

(Nadaljevanje s 1. strani)

goče, ker je španska vlada izdala svojim prostovoljcem potrjene dokumente o domovinski pravici.

Franco zasedel Bruneto

Madrid, 23. julija. c. Kmalu po sedmi uri zjutraj so nacionalisti začeli bombardirati središče Madrida. Granate so padale eno uro. Število žrtev še ni znano.

Vladni oddelki so začeli jutraj z novim napadom pri Questa della Reina, pa so bili hitro odbili.

Snoči je general Franco sam obiskal vse odseke madrideke fronte. Nacionalisti so ga povsod navdušeno pozdravljali.

ni bila nič drugega kakor politična demonstracija!

Verske borbe ne bomo dovolili!

Ob koncu svojega govora je Cvrkič apeliral na sveti sinod, naj vendar že enkrat razčisti to zadevo, ker bi vsi hoteli vedeti, če je v pogledu na ustavo srbske pravoslavne cerkve o sv. zakonu g. Janjič še pop ali ne. (Dr. Janjič je namreč drugič civilno poročen.) To stanje in obnašanje in taka politična morala in etika, ki se pri nas uganja, vodi v verski spor, v versko borbo, kjer ubija brat brata. Takšno delo pa vodi v kulturni boj med pravoslavno in katoliško cerkvijo. Borbe med vzhodno in zapadno cerkvijo pa mi ne bomo dovolili. Ti politiki so nas spravili do tega, da so delili letake z naslovi: »Kralja lahko blagoslovijo samo pravoslavni patriarhi.« Vprašam vas, kam to vodi? Nočem ugovarjati temu, vendar je strašno in takšne politike z naše strani ne bomo dovoljevali. (Aplavz na desnici.)

Komunistični piskerček

pri ognju

Pri procesiji so se pojavili tudi letaki sledečee vsebine: »Delavec, največji škodljivci delavcev in kmetov so ti prekleti popje in prekleta policija, ki so se do smrti sprli. Prišla je naša ura, zato sedaj vsi v cerkev.« Gospodje, za procesijo so se torej skrili tudi subverzivni elementi. Prepričan sem, da niti država niti cerkev ne bosta tem elementom dopustila, da bi še naprej razgrajali. Takšna politika lahko dovede do tega, da oni sami sebe tolčejo po glavi.

Katolicizem je naroden

Gospodje iz opozicije napadajo katoliški kler in ga dolžijo protinacionalizma. Ali nima katoliška Cerkev velikega Strossmayerja, velikega Jegliča, velikega Slomška, velikega dr. Korošca, katerega gospodje iz opozicije tako ostro napadajo, dr. J. Evangelista Krika in druge? To priznavajo oni sami, da so se v njih vrstah našli nekateri, ki so zavili na stransko pot. Toda, gospodje, srbski narod je imel velikega Lazarja, velikega Miloša Obilića, toda imel je tudi svojega Vuka Brankovića in razne druge izdajalce. Kdor bo, gospodje iz opozicije, napadal katoliške odličnike, se mora spomniti tudi na naše moze, ki ne služijo v čast srbskemu narodu.

Brez konkordata ni

pravega edinstva

Samo dva poti sta, da s katoliško Cerkvijo živimo v borbi ali pa v sporazumu. Mi smo šli po poti sporazuma in ta pot vodi k zblizanju in pomirnitvi našega naroda. Ta pot nas bo vodila k duhovnemu edinstvu, ker brez duhovnega edinstva in brez verskega miru v državi ni edinstva.

Izvajanja Voje Cvrkiča so vzeli poslanci vladne večine z zadovoljstvom na znanje in mu dolgo poskalo. Vsi navzoči ministri pa so pristopili k niemu in mu čestitali. Njegov govor je trajal polni dve uri, nakar je bila seja ob pol 3 prekinjena.

suje, ali je za ali proti. Da bo rezultat absolutno točen, odrejam poleg tajnika dva kontrolorja, in sicer od strani vladne večine Jevrema Tomića, s strani opozicije pa Mirkou Uroševića.

V popolni tišini je zadonel glas tajnika, ki je klical poslance po abecednem redu. Opozicijski poslanci so kontrolirali nervozno potek glasovanja s seznanom poslancev v rokah, medtem pa je v klopet vladne večine vladal mir in že se je opažala naprej vera v zmago.

Izid glasovanja je bil naslednji: Vsega skupaj je glasovalo 294 poslancev v načelu, od teh 166 za, 128 pa proti. Ker ni bil prijavljen noben govornik k podrobni debati, se je preslo takoj še na glasovanje posameznih členov, ki jih je skupščina sprejela z večino glasov. Nato se je vršilo glasovanje poimensko, pri katerem je končno glasovalo skupaj za konkordat 296 poslancev, in sicer 167 za konkordat, proti pa 129. Rezultat glasovanja so poslanci vladne večine sprejeli z burnim aplavzom in z vzklikanjem vladi, ki je danes kljub najhujši opoziciji v parlamentu zabeležila sijajno zmago.

Po končanem glasovanju je tajnik Damić prebral poročilo odbora za prošnje in pritožbe, nato pa je predsednik Cirič sporočil, da bo prihodnje sejo sklical pismeno.

Letica, dr. Niko Subotić, Djura Janković, Dobri-voje Stosić, dr. Behmen, dr. Kaludjerčić in Josip Rogić.

Sejo je otvoril predsednik kluba Cvetković in takoj dal besedo predsedniku vlade, ki se je s toplimi besedami zahvalil poslancem JRZ za zaupanje, ki so mu ga izkazali s svojim današnjim složenim glasovanjem v plenu narodne ekupščine.

Plenum kluba je pozdravil z enodušnim ploskanjem izvajanja predsednika kr. vlade, ki je imel naslednji govor:

Gospodje narodni poslanci! Pred vašim klubom, kakor pred konkordatnim odborom mi je bila dana čast, da sem pojasnil podrobno razloge, ki so vodili kraljevsko vlado, da je stopila pred narodno skupščino s tem zakonskim predlogom.

Konkordat pomeni dogovor. Dogovor s kom, gospodje? S svetlo Stolicu! Koga predstavlja sveta Stolica? Predstavlja 400 milijonov katoličanov, od katerih živi nad 5 milijonov v naši državi. Mi smo v zadnjem času sklenili več dogovorov, ki so zavarovali mir na naših mejah. Vrhu tega smo sprejeli

Nadaljevanje na 4. strani

Dijaški dom pri Sv. Duhu ob Boh. jezeru blagoslovljen

Škof dr. Rožman blagoslavlja novi dom. — Zbrani gostje in dijaki, med njimi minister dr. Krek in ban dr. Natlačen, prisostvujejo blagoslovljenemu obredu.

Ob mirnem, tihem Bohinjskem jezeru, kjer božja narava nudi človeku najlepši oddih, je Zavod sv. Stanislava iz št. Vida postavil svojim dijakom veličasten počitniški dom. Dom je prelepa zgradba, ki je nekoliko odmaknjena od ceste. Iz doma je prekrasen razgled na Bohinjsko jezero in na vrhove, ki obkrožajo bohinjko kotlino. Stroški zgradbe so znašali okrog pol milijona dinarjev. Veliko truda je vložil v gradbo in v čim prejšnjo otvoritev ekonom zavoda g. Markež.

Počitniški dom je slovesno blagoslovil prevz. g. knezoškof dr. Gregorij Rožman. Dopoldne je imel v cerkvi sv. Duha sv. mašo, nato so se zbrali pred novim domom došli gostje in ostalo občinstvo. Blagoslovitve so se udeležili poleg prevzvišenega tudi ban g. dr. Natlačen, minister g. dr. Miha Krek, g. ing. Rejc, ravnatelj šumske uprave, g. kanonik Šiška, bistriški župan g. Rozman, župniki in kaplani bohinjkih fara, profesorji Zavoda sv. Stanislava, predsednik ZSD g. Preželj Francé in dijaki nižješolci iz zavoda. Pred domom je po sv. maši pozdravil došle goste, predvsem pa gospoda škofa, abiturient g. Jože Gole. V lepih besedah je izrazil željo, da bi bila na novo blagoslovljena hiša vsem, ki bodo prišli pod njen krov, res pravi dom; da bi dajala vsem vse to, kar daje človeku pravi dom: dušno moč, toploto, zdravje in varstvo. Nato je opravil obred blagoslovitve prevzvišeni in je zbranim spregovoril lepe besede. Med drugim je dejal: Angeli svetlobe naj bivadajo v novem domu. Greh je duše zastanek v rasti; pa duša ne sme nikdar zastajati, odpočivati se. Tudi kadar telo počiva, ne. Tako naj se duše vsem, ki bodo v domu prebivali, kakor rože pod solncem razcvetajo v splošno božjo milost.

Pogled na pročelje doma, ki je bil lepo okrašen.

hvalil g. ravnatelj dr. Breznik in mu zagotovil, da bodo moči vseh šle v to, kar so besede g. škofa kazale. Pri vsej slovesnosti so dijaki pod vodstvom svojega profesorja peli lepe pesmi, zložene prav za to slovesno priliko.

Ban dr. Natlačen na Murskem polju

Take slovesnosti, kakor je bila preteklo nedeljo v Stari Novi vasi pri Križevcih, ta vas še ni doživela. Gasilno društvo je obhajalo 30-letnico obetaja. V spomin na ta jubilej si je okebralo moderno motorno brizgalno, ki jo je v navzočnosti g. bana dr. Natlačena, mnogih drugih odličnih osebnosti in vseh okoliških gasilnih društev in mnogoštevilnega občinstva blagoslovil g. kanonik Jožef Weixel, dekan v Križevcih. Gospod ban je kumoval blagoslovitvi, kar je še posebno povzdignilo elavnost. Sprejem g. bana je bil nad vse pristen. Tri gospodične so ga pozdravile z lepimi nagovori in mu v imenu raznih društev poklonile tri krasne šopke. Veržejska garda in gasilna društva so mu izkazala čast s svojim mimohodom, ljudstvo mu je mahljalo z robc in ga pozdravljalo z »živio«-klici. Njegova navzočnost je vtila med ljudstvo nepopisno veselje. Veselo razpoloženje velike množice, ki je obdajala g. bana, je pričalo, kako visoko ceni prišlo ljudstvo g. bana, ki mu gre po vsej pravici laskavi naslov ljudski ban. Blagoslovitvi brizgalne so sledili razni govori: govor g. dekana, ki je razložil pomen molitev, s katerimi se blagoslavljajo brizgalne, govor g. bana, ki je razložil pomen gasil-

nih društev, in govori raznih zastopnikov. Prav tako navdušenje in veselje je spremljalo skupni obred. Vsa proslava je pričala o sijajni organizaciji, za kar gre posebna pohvala članu banskega sveta g. Štubecu.

Kakor prisrčen je bil sprejem, prav tako prisrčno je bilo slovo Gasilec in veržejska garda so naredili g. banu špalir, pevski zbor iz Ljutomeru pa je zapel par narodnih, dekleta so ga obdale s cvetjem, ljudstvo mu je klicalo: »živio, živio!«

Iz Stare Nove vasi se je peljal v Ljutomer, od tam pa v salezijanski zavod v Veržeju. Tu ga je poleg predstojnikov zavoda pričakovalo več odličnih prijateljev: g. kanonik Weixel, g. kirurg dr. Vrbnjak, član banskega sveta g. Bajlec, načelnik gasilnih društev g. Snoj in g. Hrastelj s svojo progo. Pri prihodu mu je zaigrala godba salezijanskih krožkarjev, ravnatelj zavoda mu je za izrek dobrodoščilo. Kakor povsod, kjer se pokaže g. ban, tako je tudi tu zavladalo veselo razpoloženje, da je, kakor bi trenil, minula ura obiska. Pred odhodom si je ogledal zavod, kapelo in gospodarsko poslopje. Njegov obisk bo tudi v salezijanskem zavodu v Veržeju ostal v prijetnem spominu.

Slovenski pilot Križaj se vrača iz Španije

Pred petimi leti smo poročali, da je na ljubljanskem polju pristal letalec Jože Križaj, doma iz Koprive na Krasu. Križaj je bil italijanski letalec, toda takrat je pobegnil iz italijanske vojske ter privlekel svoje letalo v Jugoslavijo. Naša država je seveda letalo korektno vrnila italijanski državi, pač pa je Križaj užival v naši državi pravico neizročljivosti kot vojaški begunec.

Jože Križaj je že s svojim 19. letom dovršil z odličnim uspehom pilotsko šolo v Milanu. Nato je bil dodeljen eskadri takratnega letalskega ministra Balboa, ter je bil kmalu uvrščen med veterico izbranih italijanskih pilotov. Križaj si je

priporil pri raznih italijanskih letalskih tekmah številna odlikovanja, med tem tudi pohvalo italijanskega kralja in odlikovanje Musollinija. Pri letalskih tekmah v Milanu je tekmoval s slavnim nemškimi letalcem Udetom, znanim tudi iz raznih filmov.

Križaj ni nikoli pozabil, da je Slovenec in je tudi pri tekmah nosil pod uniformo pred samimi prvaki fašistične stranke le belo srjaco, kar seveda črnim srjacom ni bilo dosti všeč. Nevolja fašističnih prvakov je dovedla Križaja do tega, da je pobegnil v Jugoslavijo.

Preživel je eno leto v naši državi, zlasti pa pri svoji sestri v Ljubljani. Zaprtil je za naše državljanstvo, ki ga je tudi dobil. Priznali so mu stopnjo narednika, obenem pa je bil poklican za 1 mesec na orožne vaje v Zemun. Z odliko je napravil izkušnjo iz teorije in prakse. Studiral je letalstvo še dalje.

Ko je izbruhnila državljanska vojna v Španiji, je s potnim listom odpotoval čez Francijo v Španijo, zakaj naveličal se je brezdelja. Boril se je na strani vladnih čet ter je bil kot zelo talentiran in hraber pilot imenovan za poveljnika letališča in eskadre ter je bil uvrščen med najboljše pilote v Španiji.

Po dveh mesecih službe se je nemškimi letalcem posrečilo, da so zadeli z brzotopom njegovo letalo. Goreče letalo je sicer padlo na fronto madridske vlade. Križaja pa je padobran zanesel na stran belih. Dobil je le male poškodbe ter je kmalu okreval, bil pa je nekaj mesecev ujetnik generala Franca. Stanoval je v Talaveri, južno-zahodno od Madrida. Pred petimi meseci je pisal svoji sestri v Jugoslavijo daljše pismo, v katerem sporoča, da je zdrav in da mu gre dobro.

Sedaj sta se obe bojujoči stranki v Španiji sporazumeli v toliko, da izmenjata ujetnike, med temi je tudi Slovenec Križaj, ki je že odpotoval v Francijo.

Kakor z vsakim ujetnikom, je Franco tudi s Križajem postopal človeško, ker Križaj ni storil nič takega, za kar bi moral pred cev puške.

Nekateri časopisi so priobčevali fantastične

Kmeti tabor v Kotljah

Kmeti tabor v Kotljah bo v nedeljo, dne 25. julija. Na sporedu je razstava živine, zanimiva igra »Koroški kmetijski obred«, katero je napisal domačin, Kuharjev Anžej, zborovanje in tombola. Prireditev bo ob vsakem vremenu.

Za saharin 18 mesecev robije

Ljubljana, 23. julija.

Svoj čas je na notranjski zapadni meji vzbudila veliko senzacijo aretacija treh tihotapev konj in saharina, ki so bili osumljeni, da so 13. maja ponoči s silo vzeli trgovcu Hrenu AL iz Podskrajnika v gozdu ob reki Unec pod Ivanjim selom 15 kg saharina v vrednosti 6.400 din. Ko so trije tihotapci prevzemali blago, je v bližini iz gozda padel strel, nato še drugi. Dva tihotapca sta zbežala, tretji je ostal v bližini Hrena, ga potolkel na tla in nato zbežal s saharinom, ki ga je skrnil pri Francetu Molku v podstrešju poleg dimnika. Državno tožilstvo je sedaj obtožilo 30-letnega delavca Andreja Belčiča, 33-letnega delavca Antona Teglja, 37-letnega Franceta Molka in 25-letnega Antona Severja, da so sporazumno in ponoči izvršili rop saharina in so s tem zakrivilo zločinstvo razbojništva po §§ 326 in 328 k. z.

Veliki senat pod predsedstvom s. o. s. g. Ivana Kralja je danes to tihotapsko afero obravnaval. Razprava je trajala nad tri ure in je razkrila prav lepe zanimivosti. Glavni obtoženec se je razgalil kot konfident finančarjev. Krivdo je zanikal. Priznal je, da je tihotapil s konji, s saharinom pa se je v toliko pečal, da je v teh poslih nastopal kot konfident finančarjev, da bi tako odvrnil od sebe pozornost za tihotapstvo s konji. Dva obtožena Tegelj in Sever sta priznala, da sta bila navzočna pri prevzemu blaga v gozdu, toda zbežala sta, ko so padli strelji. Obtoženec France Molek je odločno zanikal, da bi bil on tisti, ki je v gozdu streljal. Vsi so se preživljali s tihotapstvom in so dobro živeli.

Veliki senat je obsodil le Andreja Belčiča zaradi razbojništva na 1 leto in 6 mesecev robije ter v izgubo častnih državljanstev pravic za 3 leta. Ostali obtoženci so bili zaradi pomanjkanja dokazov v smislu §-a 280 k. z. od obtožbe oproščeni.

— Proti trdi stolici in zlati žili, združeni z navalom krvi, utripanjem srca in glavobolom je naravna »Franz-Joželova«-grenka voda že od davnine preizkušeno domače sredstvo. Prava »Franz-Joželova«-voda milo učinkuje in sigurno otvarja, a vrhu tega tudi v zastarelih slučajih ne odreče.

Ogt. reg. S. br. 3074/35.

Ali si nabavil za pot

K-K bonbone?

Bodi kjerkoli K-K povsodi!

Novo predstojništvo province oo. minoritov

Od 19. do 22. t. m. je bil v Ptujju pod predsedstvom p. generala reda oo. minoritov dr. Bede Hessa provincijalni kapitelj. Za provincijala jugoslovanske province je bil izvoljen p. dr. Bonaventura Burie. Novi provincijal je rojen v Kaštel-Lukšiču v Dalmaciji 24. junija 1873. Gimnazijske in filofske študije je končal v Cresu v letri, bogoslovje pa v Rimu

na Gregorijani, kjer je tudi bil promoviran za doktorja bogoslovja. Čeprav že v 64. letu svojega življenja, je še vedno poln moči, svežosti in prožnosti, poln požrtvovanja in delavnosti. Njegovi krasno sestavljeni in globoki članki se pogosto berejo v raznih hrvatskih časopisih, na prižnici je vsako nedeljo in praznik, v spovednici sedi po ure in ure na dan. Novemu p. provincijalu želimo, da bi ga ljubi Bog ohranil še veliko let tako čilega in zdravega na korist in povzdigo lepe minoritske province.

Za tajnika province je bil izvoljen p. dr. Ladislav Glavina, za kustosa p. Ambroz Vlahov in p. Bernard Kulič, mag. theol., za definitorja: p. Marko Kraljevič in p. Serafin Grškovič. Za gvardijane so postavljeni v Ptujju: p. Mirko Godina; v Zagrebu: p. Ignacij Aljinović; v Pančevu: p. Ciril Sparožič; v Splitu: p. Augustin Ceola; v Šibeniku: p. Vid Markovina; v Sv. Vidu pri Ptujju: p. Konstantin Očepek; na Visu: p. Rafael Grškovič.

Novemu predstojništvu jugoslovanske province oo. minoritov želimo obilo blagoslova božjega in uspeha v njihovi službi.

Banska kolonija v Dalmaciji

Odkar imamo Slovenci ljudskega bana dr. M. Natlačena, se na vseh poljih mnogo dela za dobrobit slovenskega naroda. Iz časopisov so nam dobro poznana dela, katera se izvršujejo na ozemlju dravske banovine in zato nima pomena, da bi jih na tem mestu naštevati. Manj znano pa je morda naši javnosti, koliko žrtvuje banovina za zdravje in varstvo otrok. V zadnjem času banovina ustanavlja, odnosno podpira tako imenovane kolonije za bolehe in slabo razvite otroke. Težki tisočaki se žrtvujejo v ta namen, zavedajoč se, da je denar, potrošen in žrtvovan za zdravljenje otrok, bogato naložen kapital.

Da bi mogla banovina bolehnim, to je predvsem slabokrvnim, rahitnim in slabo razvitim otrokom nuditi daljše bivanje na morju, je kupila od kaštelanskega trgovca Katiliniča v kraju Staffilič, občina Kaštel Stari, ob kaštelanski rivieri blizu Splita večjo parcelo. Banovina bo za letošnjo sezono postavila veliko barako, kjer bo prostora za 150 otrok. Barako postavlja gradbeno podjetje Čenčur iz Ljubljane in bo do konca meseca že gotova; postavljen bo par minut od kraja Staffilič in par deset metrov oddaljena od morja. Od severa in zapada bo zavarovana od razoranega Kozjaka, da ne bo izpostavljena burji. V baraki, ki bo zelo primerno razdeljena v posamezne sobe za otroke in postrežništvo, je že postavljen velik štedilnik, kjer se bo pripravljala hrana za koloniste. Pred barako je velik prostor, sedaj travnik, ki je namenjen za igrišče. Pred igriščem je pa kopališče s plitvo vodo in peskom na obrežju, kjer se otroci kopajo in sončijo. Ker baraka do sedaj še ni končana, je kolonija začasno nastanjena v ljudski šoli, katero je dala na razpolago kaštelanska občinska uprava. Toda v nekaj dneh bo pa baraka že dovršena in kolonisti se preselijo vanjo. Za drugo leto namerava banovina sezidati veliko hišo, kjer se bo nudilo našim bolehnim otrokom po eno mesečno bivanje na morju.

V kolonijo so bili sprejeti za mesec julij dečki, in sicer 130 po številu. V avgustu pa pridejo v kolonijo deklice. Na tem mestu je treba poudariti naslednje dejstvo. Pri podobnih kolonijah so običajno deležni dobrot kolonije le bolj izbrani otroci; žal, se ne gleda toliko na to, če so otroci potrebni zdravljenja ob morju, marveč bolj na to, če so otroci, in seveda še bolj njihovih starši, dobro zapisani, če so dovolj nacionalni ali ne. Če starši nimajo te kvalifikacije, potem so njihovi otroci zelo težko sprejeti v kolonijo. Tako se je dogajalo, da so prišli v kolonijo le taki otroci, ki so imeli zadostno protekcijo in priporočilo. Bivanje takim otrokom ni služilo v zdravstvene namene, marveč v šport in zabavo. O koloniji, ki jo je organizirala in denarno podprla banska uprava, je pa to povsem drugače. Izbrala otrok, ki se naj pošljejo na morje, je bila izročena karitativnim zvezam v Ljubljani in Mariboru. Kdor vidi te otroke, bo moral takoj priznati, da so to resnično potrebni otroci, ki potrebujejo zdravljenja na morju. Otroci, ki so bili poslani na morje, so iz raznih ljubljanskih predmestij, revnih kmetijskih in delavskih krajev. Zelo veliko število otrok je iz rudarskih revirjev Zagorja, Trbovelj in Hrastnika. Izmed kmetijskih otrok so bili izbrani revni in potrebni otroci z Dolenjske in posebno Prekmurja. Otroci, ki so hoteli s kolonijo na morje, so morali predložiti zdravniško spričevalo, da so dokazali, da so resnično potrebni zdravljenja. Ob prihodu v kolonijo je otroke pregledal kaštelanski zdravnik dr. Vuletin in ugotovil, da so vsi otroci resnično bili potrebni,

vesti o Križaju. »Slovenski Narod« od 22. julija priobčuje daljši članek in sliko letalca Križaja kot njegovo zadnjo sliko iz Španije. V resnici je ta slika posnetka že v Italiji. Z zanimanjem pričakujemo prihod Jožeta Križaja v Slovenijo.

da so prišli na zdravljenje na morje. V tem je velika prednost te kolonije in tudi razlika od marsikatero druge kolonije.

Kolonija dečkov, in sicer 130 po številu, se je odpeljala v Dalmacijo v torek, dne 6. julija, zvečer. Na ljubljanskem kolodvoru so se zbrali kolonisti iz Ljubljane, Dolenjskega, Gorenjskega in Notranjskega. To je bil živ-žav. Čeprav so se otroci po veliki večini prvikat videli v življenju, so si bili takoj dobri prijatelji, saj je navdajala vse ista misel, da gre na morje. Mnogo mamie je prihitelo na kolodvor in so jim prinesle skromno popotnico. S skrbjo in ljubeznijo so dajale otrokom zadnje opomine in navodila. »Da boš priden in da se vrneš zdrav in krepek! Na vseh postajah, notri do Brežice, so vstopali novi kolonisti. Mariborčani in Prekmurci so jih čakali na Zidanem mostu in so napolnili dva lepa in udobna pulmana. Kmalu se je znočilo, vendar dečkom, čeprav slabotnim in potrebnim spanja, ni bilo za spanje. Vso dolgo pot niso nekateri prav nič zaspali. Petje in vriskanje nista ponehala tja do jutra. Kdo bo pa vendar spal, saj gremo na morje, v Dalmacijo. Posebno Trboveljčani so bili neugnani, tako da je imelo spremstvo dovolj dela, da so čuvali nad kolonisti, da bi se jim ne pripetila kakšna nezgoda. Ko se je zdanilo, je vlak vozil skozi skalnato Liko. Začuden so gledali skalnato ozemlje in ga primerjali z našimi rodovitnimi njivami, travniki in gozdovi. Kakšna razlika! Priprčali so se, da so naši kraji pač najlepši. Silno je bilo navdušenje, ko so kolonisti prvikat zagledali morje, ko je vlak že brzel proti Splitu. To so strmeli, z razprtimi očmi so zrl na sinje morje. Čeprav so imeli kolonisti že 20 urno vožnjo za seboj, vendar niso čutili utrujenosti. Ko so ob 3 popoldne prišli v Kaštel Stari, kjer jim je bilo pripravljeno začasno bivališče, jih je že čakalo kosilo. Nato so se podali v svoja stanovanja in kmalu pocepali po slamicah in sladko zaspali. Naslednje jutro so se šli prvikat kopat v morje. Ni bilo konca ne kraja občudovanja morja, večina ga je tudi pokusila, ker si pač niso mogli predstavljati, da bi bilo morje tako slano. Veliko so že v soli lepega slišali o morju, a da je pa morje tako velika in lepa luža, si pa vendar niso mogli predstavljati. To je bilo doživetje za dečke.

Kolonija banske uprave stoji pod vodstvom banskega nadzornika g. Sedlarja, ki si je pridobil že nešteti zaslug pri dobrodelnih ustanovah banske uprave. Na njegov nasvet je odredil g. ban, da se je kupila v Staffiliču parcela in da se bo postavila trajna kolonija za bolehe in slabotne otroke. Kakor dober očka je med številno družino in je ves vesel, ko vidi, kako so otroci srečni in zadovoljni in kako se otroci iz dneva v dan veselijo kopanja in si bodo brez dvoma okrepili tudi svoje šibko zdravje. Po sobah, kjer so kolonisti nastanjeni, bivajo tudi učiteljski abiturienti iz Ljubljane in Maribora. Ti preživijo v družbi z dečki večji del dneva, skrbijo, da je vse v redu in jih vodijo v kopališče. Vrhovno vzgojno vodstvo ima v rokah učitelj g. Bajec od banske uprave v Ljubljani, ki med otroci preživlja svoj dopust, ki seveda ni nikak dopust, marveč čas dela in skrbi za kolonijo. Kuhinjo vodijo in oskrbujejo šolske sestre iz Slovenske Bistrice. Zdravstveni referat ima zaščitna sestra gđ. Jakličeva iz Ljubljane pod vodstvom kaštelanskega zdravnika dr. Vuletina. Kakor prava samaritanka je med kolonisti, katerim donša čaj, aspirin, ali pa obveže onega, ki se je pri kopanju kaj ranil ali po neprevidnosti zadel ob morskega ježka. Kolonija ima začasno tudi svojega dušnega pastirja, ki koloniste spoveduje in opravlja službo božjo. Kolonija ima od g. bana Natlačena predpisan dnevni red, v katerem so upoštewane zadostne verske vaje.

Uverjeni smo, da bo bivanje na morju za večino otrok pravi božji blagoslov in da bodo hvaležni i starši i otroci g. banu in vsem, ki skrbijo za kolonijo.

Konkordat s katoliško cerkvijo sprejet

(Nadaljevanje z druge strani)

zakone, ki urejajo odnose naše države s pravoslavno cerkvijo in s muslimansko versko zajednico. Gospodje! Ker sem prisegel na ustavo, da bom varoval državno varnost in da bom izvajal načelo verske enakopravnosti, vam nikakor nisem mogel svetovati, da se zapletemo v nesoglasja in stopimo v boj z rimsko-katoliško Cerkvijo. Prav tako vam nisem mogel svetovati, da bi odklonili versko enakopravnost svojim bratom Hrvatom, Slovincem in Srbom, ki so katoliške vere. Vi ste, gospodje, poslušali moje nasvete. Sklenili ste glasovati za ta zakonski predlog in ste to tudi storili. Poudariti moram in moram odkrito priznati, da vam ta sklep ni bil lahek. Govorili in agitirali so zoper vas in vam grozili tako s cerkvene strani kakor z ulice. Hrabro, junško in dostojanstveno ste vzdržali vse te razne napade. Čestitam vam. S tako velikimi značajmi, ki so zdaj zbrani v tem klubu, je naša stranka pokazala, da je dorasla velikim nalogam in da lahko vodi državno politiko (burno pritrjevanje).

Boj nam je bil vsiljen

Boj, ki smo ga te dni vodili, nam je bil vsiljen. Mi si ga nismo želeli, nismo pa imeli drugega izhoda, kakor da ga sprejmemo in da pobremo rokavico, ki so nam jo vrgli.

Naravno je bilo pričakovati, da se bodo znašli v tem posebnem vprašanju na naši strani poleg vas in poleg kluba večine tudi narodni poslanci in gospodje iz JNS. Če bi pri nas politična morala bila v nekoliko večji veljavi, se ne bi moglo zgoditi, da klub narodnih poslancev JNS, ki jim je voditelj g. Peter Živkovič, in katerega ugledna člana sta tudi g. Bogoljub Jevtič in dr. Auer, tedaj ne bi bilo močeno, da je ta stranka sedaj proti konkordatu, ki je vendar ravno ta stranka ta konkordat na svetlo dala (burno odobravanje) in to v Vatikanu in v Zagrebu po g. Bogoljubu Jevtiču svečano proglasila.

Gospodje! V narodni skupščini se je govorilo o blagopokojnem kralju Aleksandru v zvezi s sestavo tega konkordata. V tej zvezi so nekateri poslanci omenjali kraljevo sporočilo. Preveč smo vdani in zvesti monarhisti, da bi hoteli vlačiti v dnevno politiko imena svojih velikih vladarjev. Za

svoja dejanja smo vedno pripravljeno nositi polno odgovornost. Mislim, da sem te dni dovolj pokazal, da ne bežim pred nobeno odgovornostjo, kadar gre za važne državne in narodne koristi. Zato ne morem želeli, da bi, čeprav samo z eno besedo javno govoril o delu blagopokojnega velikega kralja pri sestavi tega konkordata. Tudi nočem govoriti o kraljevem sporočilu.

Eno pa lahko izjavim: da nismo predložili konkordata narodni skupščini, gospodje, JNS bi bila prva, ki bi nas obtožila, da ne delamo po sporočilu velikega kralja. Za to gospodo obstoji dvojna moralas: ena kadar so na vladi, druga v opoziciji. Na vladi jim je konkordat dober, v opoziciji je pa taisti konkordat za nič. (Dolgotrajno ploskanje.) Naj bo temu kakor koli, to strašno borbo smo zdaj vzdržali, vzdržali smo jo v težkem vprašanju. In če smo v tem vprašanju zmagali, lahko z gotovostjo trdimo, da bomo zmagali tudi v vseh drugih vprašanih, ki bodo pred nami. (Ploskanje.)

Gospodje, zahvaljujem se vam za zaupanje, ki ste mi ga tudi do pot izkazali. Bodite prepričani, da bom znal to vaše zaupanje varovati. (Živahno in dolgotrajno ploskanje.) Vi ste mi dali konkordat, vi ste mi izkazali zaupanje. Zdaj lahko rečem, da ste mi morda bolj izkazali zaupanje, kakor pa dali konkordat.

Na meni je sedaj, da to vaše zaupanje modro in pametno uporabim. Nočem vas dolgo zadrževati z negotovostjo. Kar mislim glede konkordata takoj storiti je to, da ga ne bom takoj predložil senatu (pritrjevanje). S tem, da ga je narodna skupščina sprejela, stvar se ni dokončno urejena. Sedaj je na vrsti senat, da o njem sklepa, nato pa potrdi, nakar šele sledi izmenjava ratifikacijskih listin, kakor temu pravijo diplomati. Prehoditi je treba še tri stopnje. Casovno se to ne more zgoditi tako hitro. Med tem časom, ki mi bo na razpolago, pa želim še enkrat poizkusiti, da se s srbsko pravoslavno cerkvijo dogovorim.

Med nami ni nikogar, absolutno nikogar, najmanj pa bi mogel jaz želeli preprič in boj s srbsko pravoslavno cerkvijo. Svetemu arhijerejskemu saboru sem stavil 30. junija nekatere predloge. Sveti arhijerejski sabor mi je odgovoril 13. junija. V svojem odgovoru pravi da zaradi slabosti patrijarha že

po samih cerkvenih kanonih sveti arhijerejski sabor sploh ne more zasedati in obvezno sklepati. Zato sabor tudi ne more izpremeniti svojega prejšnjega sklepa. Te razloge svetega arhijerejskega sabora, mislim, gospodje, da moramo upoštevati. Želim, z drugimi besedami, počakati, da bo sveti arhijerejski sabor mogel obvezno sklepati.

Konkordat je ležal na moji mizi dve leti. Zato more počakati še kakšen mesec. Zdi, ko imamo vaš sklep in ko nismo pod nobenim pritiskom, kako naj delamo, ne od pravoslavne cerkve, ne od pritiska ulice, se to lahko zgodi (splošno odobravanje). Predlagam, da za nekaj časa vprašanje konkordata odložimo z dnevnega reda. Pokazali smo dovolj dobre in čvrste volje, da s konkordatom proderemo, vendar moramo vsi želeli, da se to zgodi v lepšem in pomirjivejšem razpoloženju našega ljudstva. Če hočemo s konkordatom ohraniti verski mir v zapadnih krajih naše dežele, ne bi bilo modro, če bi z njim motili verski mir v vzhodnih krajih. Ne želim si boja z nobeno cerkvijo, najmanj pa s pravoslavno, ki ji sam pripadam. S tem, da ne izročam takoj konkordata senatu v nadaljno delo, potrjujem novič to svojo trditve z željo, naj bi moja dobro voljo povsod pravilno tolmačili. (Viharno pritrjevanje.)

Od začetne poti ne bom odstopil, vsikdar sem pa pripravljen ponuditi roko pomiritve, če vidim, da obstoje izgledi, da bo moja roka sprejeta. (Dolgotrajno ploskanje.)

Upam, gospodje, da se boeste s temi mojimi izjavami strinjali, ker sem prepričan, da sem z njimi zadel vašo miselnja kakor tudi vašo razpoloženja. (Burne in več minut trajajoče ovacije. Vsi poslanci vstanejo in pozdravljajo predsednika kr. vlade dr. Milana Stojadinoviča.)

Izključeni so bili iz JRZ

Nato je na predlog predsednika Dragiše Cvetkovića klub enodušno izključil iz članstva zaradi kršitve klubske discipline poslance Bogdana Petrovića, Jakša Božiča, Simo Budimira, Momčila Sokića, dr. Bogdana Ercegovca, Stevana Trpkovića, Jovana Arandjelovića, Strahinjo Borisavljevića, Petra Galoža, Branka Vasiljevića, Stojana Krestića, Dušana Popovića, Milivoja Stepanovića, Petra Staiševića in Todora Mihajlovića. Vrh tega je plenum kluba sprejel na znanje in enodušno potrdil sklep o izključitvi dr. Vojislava Janjića, Nikole Lazarevića in Miloja Sokića. Obenem je klub sprejel izstop iz članstva, ki ga je prijavil poslanec Stevan Gurić. Seja se je končala ob 20. uri.

čestnem odboru Ptuj službeno mesto banovinskega strojnika za posluževanje parnega stroja. Za to mesto naj pridejo v poštev samo prosilci, ki imajo predpisano kvalifikacijo za posluževanje parnih strojev z nad 20 KS in ki so izučeni mehaniki in izprašani šoferji avtomobilov. Lastnoročno pisane in z banovinskim kolkom za 10 Din kolkovane prošnje, opremljene s pravičnimi in zadostno kolkovanimi prilogi (rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o ureditvi vojaške obveznosti, zdravniško spričevalo, navedeno spričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da niso bili obsojeni zbog kaznivih dejanj iz koristoljublja, dokazila o strokovni usposobljenosti), je vložiti najkasneje do 15. avgusta 1937 pri okrajnem čestnem odboru v Ptuj.

— **Saje so se vnele in — hiša je pogorela.** Kajžarijeva hči Marija Unger na Tolstem vrhu pri Slov. Konjicah je hotela peči kruh. Zanelila je ogenj, od katerega so se vnele saje, po njih pa seno v podstrešju. Hiša namreč nima dimnika, kuhinja ni bo stropa. Hitro je bilo vse v plamenu. Reševati ni bilo moči niesar in je vse pogorelo do tal. Skode je okrog 15.000 Din.

— **Smrtina nesreča.** Na Kozjaku pri Mišlinjah se je smrtno ponesrečila Frančiška Kolnik. Razkladala je z možem in hlapcem voz sena. Stala je na podstrešju. Naenkrat se je pod noz trhla deska prelomila. Nesrečnica je zgubila ravnotežje, omahnila in padla 13 m globoko na kamenita tla. Zlomila si je nogo in roko. Obležala je mrtva. Nesrečna žena je pričakovala veselega dogodka.

— **Surov napad.** V Vitanju je bivši trgovec Hubert Filipič ob priliki, ko je bil v njegovi hiši izvršilni organ, udaril pričo Kijka Jožefa, mizarja v Vitanju, tako močno za uho, da mu je počil bobnič levega ušesa in se je radi tega bal, da Kikelj sploh več slišal ne bo, marveč da bo ostal trajno gluh.

— **Pretepen kokošji tat.** V Črešnjicah pri Frankolovem so pri Tereziji Pristovnikovi zalotili tatu, ki je kradel in kral kokišji v hlevu. Gospodinjin brat je neznanca udaril po glavi in po hrbtu, vendar je tat z dvema kokošima ušel, pustil je le klohub. Orožniki so začeli poizvedovati, kje bi kdo mogel biti poškodovan po desni strani glave, ker je Pristovničin brat Franc — levičar. Tatu so knalu imeli. Je to Janez Guzej iz Sojeka, ki je res poškodovan po desni strani obraza in po desni polovici hrbta — torej od leve roke. Ti dve posebni znamenji sta ga dali pravici v roke.

— **Otrok utonil.** V Polpeči pri Poljčanah sta z mosta gledala naraslo Dravinjo 5letni Lovca Jožef in 6letni Ambrož Anton. Ko sta se nekaj prerivala, je Anton sunil Jožefa, da je padel v deeročno vodo in takoj zgubil pod vodo, ki ga je odnesla dalje. Truplo je čez dva dni našel ponesrečenec oče sam blizu Poljčan.

Ljubljana

1 Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob 4.15.

1 **Obnova šentpeterske cerkve.** V včerajšnjem članku, v katerem smo odgovorili na pisanje »Jutrac in »Slovenskega Naroda« glede obnove zunanjske šentpeterske cerkve, se je vrnila ne-ljuba pomota. Obvezno davščino 10% od direktnih davkov ne bodo plačevali skozi deset let, ampak samo pet let. Sicer je bilo to jasno že iz članka predstojništva župne cerkve sv. Petra, ki smo ga objavili preteklo nedeljo.

1 **Romunski poslanik na Bledu.** Na Bled je skozi Ljubljano potoval v četrtek romunski poslanik na našem dvoru g. Viktor Cadere. G. poslanik name-rava svoje počitnice preživeti v Sloveniji.

1 **Na Rožniku** V nedeljo, dne 25. julija je v cerkvi na Rožniku prošnje stranskega oltarja sv. Marije Magdalene. Sv. maša dopoldne ob 9. popoldne ob 5 pa pete litanije.

1 **V mestni župniji sv. Jakoba** bo v nedeljo, 25. julija slovesno praznovanje sv. Jakoba, župnega patrona in slovesno češčenje presv. Rešnjega Telesa. Sv. maše se prične ob 5. Ob 6 bo govor (dr. Šorli). Ob 10 govor (dr. Kraljič) in slovesna sv. maša z godbo. Popoldne ob 3 govor (msgr. Ste-ska) in litanije Vseh svetnikov. Zvečer ob 7 govor (Župnik Barle), pete litanije presv. Srca Jezusovega in zahvalna pesem. — Ta dan je tudi darovanje za cerkvene potrebe.

1 **Izlet avtomobilistov na Podkorensko sedlo.** Kakor nas obvešta avtomobilski klub, sekcija za Ljubljano, bodo naši avtomobilisti proslavili praznik svojega patrona sv. Krištofa, tudi s tem, da bodo

Domači odmevi

Laži in klevete

gospoda ministra dr. Kramerja

Lažniva Kramerjeva interpelacija je med drugim imela namen prikazati, da je »brezpomenben« pogreb narodnega mučenika Rudolfa Dolinarja v Ljubljani pomenil popoln polom »klerikalizma« v Sloveniji in kajpada: nezasišlan triumf kramarjevcev. — Že včeraj smo opozorili, da niso ne organizatorji pogreba ne udeleženci imeli niti najmanjšega namena s pogrebom politično manifestirati. Zato je bil pogreb v soboto dopoldne, brez udeležbe godb in družtev (bile so le deputacije, brez demonstrativnih govorov. Na grobu je govoril prof. Ehrlich globoko verski poslovilni govor. Sicer je pa vsakdo, ki je pogreb videl — in takih je bilo nad deset tisoč — mogel spoznati, da je sprevod imel izključno le namen izkazati poslednjo čast umorjeni žrtvi nacionalistične podivjanosti. Poslušajmo pa sedaj g. Kramerja, kako je on popisal pogreb in kakih zavijanj in laži se je pri tem poslužil:

»Ali Ljubljana je bojkotirala vse pozive. Črne zastave so bile na državah in samouravnih poslojih, bilo so na šolah in tudi na sodni palači, toda ogromna večina ljubljanskih hišnih posestnikov se je uprla pritisku g. bana. Zastoj je nastopala policija in posebne čete, da še v zadnjem trenutku izterozirajo hišne posestnike vsaj v tistih ulicah, kjer se je pomikal sprevod. Niso se uresničili računi, da bo vsa Ljubljana šla na ulico. Od 10.000 kmetov, ki so bili naročeni, da pridejo v sprevod, ni bilo tako rekoč nobenega. Od nosilcev krste pa do poslednje članice ženskih cerkvenih organizacij z včetim ministrom notranjih zadev, banom dravske banovine dr. Natlačenom in predsednikom apelacijskega sodišča dr. Goljem, zaradi katerih je moralo v sprevodu korakati 200 do 300 uradnikov in z včetimi 200 do 250 klerikalnimi študenti in 125 duhovniki v ornatu (to so bili bogoslovci akademiki, tovariši pokojnega, opur.), je ves sprevod šel točno 1164 udeležencev, ki so skoraj praznih ulicah predstavljali »mučeniško manifestacijo slovenskega naroda«. Nič niso pomagali slovenski trakovci na venci, nič niso pomagali slovenski znaki pokriti s črmino na prsih udeležencev, nič slovenska zastava, v katero je bila zavita krsta pokojnika, nič zvonjenje po vseh ljubljanskih cerkvah, nič pozivi narodnega odbora in mestnega župana, nič dijete, ki so bile ponudene kmetom iz okolice, nič hujskajoči letaki, ki so jih na tisoče razstrelji po Ljubljani o »nesreči slovenskega naroda«. Tudi nič filozofiranje službenih objav kraljeve banke uprave in nič članki ter pozivi tiska g. dr. Korošca, ki so slovenski narod pozivali, da naj ob truplu Dolinarja prišeje novo zvestobo in udanost slovenski nacionalni ideji. Pogreb vsakega uglednega Ljubljančana je impozantnejši, kakor pa je bila ta »manifestacija narodne žalosti«. Zato je razumljivo, da po vsem tem ni bilo niti govora več o šentjerjski noči za jugoslovanske nacionaliste. Najbolj označuje pobitost, ki je v klerikalnem vodstvu in v klerikalnih vrstah nastala, to dejstvo, da so že okrog pol-dneva, ko pogreb tako rekoč ni bil še niti končan, tudi tista poslopja snela črne zastave, ki so jih za pogreb izobesila.

Tu si je g. Kramer izstavil spričevalo, katerega, mislimo, ni treba ničesar več dodajati.

odhiteli v skupnem izletu na Podkorensko sedlo, ki je od Ljubljane oddaljeno nekako 90 km in čigar nadmorska višina je 1071 m, tako da ne predstavlja ta izlet nobene naporene ture za vozila. Odhod iz Ljubljane je ob poljubni uri v nedeljo zjutraj, ker avtomobilisti ne bodo potovali v skupinah. Ob 10 bo predsedništvo avtomobilskega položila v eno s spominskem kamnu Aleksandra I. Zedinitelja na Podkorenskem sedlu. Takoj nato pa bo na primerno okrašenem prostoru svečano opravilo proslave sv. Krištofa z blagoslovitvijo vozil. Po proslavi se odpeljejo udeleženci k novemu carinskemu poslopiju, kjer bo okoli pol 11 dopoldne slovesna otvoritev prostorov in delovanja obmne ekspoziture avtomobilskega kluba. Tej slovesnosti bodo prisostvovali tudi zastopniki oblasti in raznih korporacij.

1 **Promenadni koncert.** Turistični odbor za Ljubljano priredi v soboto, dne 24. julija ob 20 promenadni koncert na Borštnikovem trgu. Igrala bo Delavska goba »Zarjac pod vodstvom kapelnika g. Ivo Grudna.

1 **Dar mestnim revežem.** Ga. Rutar Marija, posestnica na Sv. Petra cesti 47, ki je umrla 5. februarja t. l., je v svoji oporoki volila mestni občini za mestne reveže znesek 1000 Din.

1 **Bolničarji in samarjani RK.** V nedeljo bo izlet na Sv. Goro pri Litiji. Odhod ob 5.30 z gl. kolodvora. Zbirališče ob 5.10. V slučaju slabega vremena bo izlet prihodno nedeljo.

1 **Na Rožnik.** Jutri na žegnanjske krofe vabi gostilna na Rožniku.

1 **Dve aretaciji.** Policija je včeraj že izsledila znanega pretepača R. H., ki je pretepel nekoga stražnika pri velikem izgrednu na Zabjeku, o katerem smo poročali. R. H. je na policiji izpovedal, da se je toliko napil, da sploh ne ve, zakaj je stražnika napadel s kolom. R. H. je osumljen tudi neke tatvine. Policija je proti njemu in njegovim trem, že poprej prijetim tovarišem uvedla strogo preiskavo. — Arretiran je bil tudi neki muslimanski Bosanec, ki je osumljen, da je ukradel pred dnevi nekemu gospodu zlato zapestno uro.

1 **Goljufici »Anglež« v Ljubljani.** V sredo se je pojavil na ljubljanskih ulicah in ljubljanskih javnih lokalih imeniten človek. Govoril je samo: »Ol rajtl« in pa: »Njujork, London, jes!« Ponižni Ljubljančani so kar strmeli, kako zna ta tujec v dokolenkah gamašah in e pipo v ustih gladki angleški. To pa tudi ni bilo nobeno čudo, ko se je tujec predstavil ponekod za lorda Norfolk, drugod pa za bivšega ministrskega predsednika Anglije Baldwin. Imeniti tujec je najel stanovanje kar v več hotelih. Jedel in pil je povsod in napravil je vtis, da bo vse cete tudi res plačal. Samo nekaterim portirjem se je zdelo malo smuljivo, da je ta Anglež tako redkobeseden in da ne ve prav nič drugega povedati, kakor »ol rajtl« Ljubljanski hotelski portirji znajo namreč poleg nemščine tudi angleščino. Tujec se je prijavil na obisk pri nekem zdravniku. Ta gospod pa je bil nekoliko trenutkov raztresen in le trenutke je »ugledni« Anglež uporabil za to, da je izkmalil zdravniku iz suknjice na obesalniku bankovec za 1000 din, 5 bankovcev po 500 din in 510 avstrijskih šilingov. Nato pa je tujec hitro izginil. Izginil je tudi iz Ljubljane, toda policija ima že sled za njim in najbrže ne bo dolgo ko ga bodo pritirali v Ljubljano. Gre najbrže za kakšnega mednarodnega pustolovca, ki si silo lomi tudi angleščino.

— **Pri zaprtju motnjah v prevavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.**

1 **Nočno službo imajo lekarne:** dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Drobne novice

Koledar

Sobota, 24. julija: Kunigunda, devica; Magdalena Poestel.

— **Sklepi obrtniškega odseka v Zbornici za TOI.** V četrtek je bila v Ljubljani važna seja ožjega odbora obrtniškega odseka zbornice za TOI in obrtno-pospeševalnega urada. Sejo je vodil predsednik odseka in podpredsednik zbornice g. Ivan Ogrin. Na seji so obravnavali zelo važne zadeve, med drugim je bila sklenjena velika akcija proti šušmarstvu. Seja je obravnavala vprašanje poučnih potovanj v inozemstvo, ki so za izobrazbo naših obrtnikov nujno potrebna. Rešenji je bilo ugodno več prošnji za podporo za taka potovanja, deloma pa je ministarstvo za trgovino tudi nakazalo več podpor v ta namen. Obrtniški odsek je obravnaval tudi razne obrtno-pravne zadeve, zlasti pa se je ukvarjal s precej mučnim položajem v zadrugi brivcev in lasuljarjev. Sklenjeno je bilo, da priredi odsek več obrtniških splošnih tečajev, tako v Ljubljani, kjer se bodo adaptirali v ta namen neki prostori, dalje v Mariboru, v Celju in v skrbeni občini tudi v Novem mestu, kjer bodo povedo najeti novi prostori za te tečaje.

— **Anina slavnost v Rogoški Slatini.** Tudi letošnja sezija v Rogoški Slatini je polna gostov iz vseh krajev in bogata na ravnovrstnih umetniških prireditvah in zabavah. Višek vsakoletne sezije je pa Anina slavnost s tradicionalnim reprezentativnim Aninim plesom in izbiro Anine kraljice, ki bo v nedeljo, dne 25. julija t. l. Pri slavnostni akademiji sodelujejo: operni pevec dr. M. Adrian z Dunaja, plesni par Heddy in Jacky Peñnik, koncertni pianist Otto Vondraček in zdraviliški orkester pod vodstvom kapelnika A. Nelfta kakor tudi jazz-band pod vodstvom Bojana Adamiča. Slavnostna razsvetljava zdravilišča bo zaključila dne 26. t. m. zvečer to lepo prireditve.

— **Naš poziv dijakom in šolnikom** ter sploh lastnikom nekdanjih in sedanjih dijaških listov ima tako slab odziv, da moramo ponoviti svojo prošnjo, naj nam brez odlašanja pošljejo najrazličnejše pisane, tiskane in drugače raznožene dijaške liste. Med temi zanimivimi publikacijami je morda tudi več takih, ki bi jih direktor Drž. študijske knjižnice dr. Janko Šlebinger sprejel v svojo »Bibliografijo slovenskih časnikov in časopisov«, ki izide že 1. septembra ob otvoritvi razstave slovenskega novinarstva na Ljubljanskem velesejmu. Ker je pa tako za tisk tega velevažnega dela, kakor za ureditev razstave že skrajni čas, spet prosimo lastnike, naj navzile počitnicam pregledajo knjižnice in predale ter nam posodijo potrebno gradivo in s tem stopijo v krog sodelovalcev razstave, ki naj bo v resnici mogočna manifestacija vseh slojev našega naroda za našo kulturo. Pripravljani odbor razstave slovenskega novinarstva, Ljubljana, Velesejem.

— **Nov potniški vlak na progi Zagreb gl. kol. — Brežice.** Pričeniš ob 26. julija dalje vozi na progi Zagreb gl. kol.—Brežice nov potniški vlak. Odhod iz Zagreba gl. kol. ob 19.05, iz Zagreba-Save ob 19.11, prihod v Brežice ob 19.57.

— **I. Kongres Slovenske esperantske zveze** bo v nedeljo 25. t. m. v prostorih hotela »Metropolis« sledenja spredom: Ob 9.15: Ustanovni občni zbor SEA. Ob 13: Skupno kosilo. Ob 15: Akademija v proslavo 50 letnice Esperanta. Od 7—9 dopoldne bodo člani pripravljalnega odbora sprejemali goste na ljubljanskem kolodvoru. Vabljeni vsi, vstop prost!

— **Jugoslovanska Katoliška Esperantska Liga** poziva vse svoje člane, da se udeležijo I. kongresa SEA v nedeljo, 25. t. m. v Ljubljani. Po možnosti se udeležite ustanovnega občnega zbora in popoldanske akademije.

— **Gojenici bodo sprejeti v inženjersko pod-častniško šolo v Mariboru.** Kandidati ne smejo biti mlajši od 18 in ne starejši od 21 let in so morali dovršiti najmanj ljudsko šolo. Prošnje je poslati pristojnemu vojnemu okrožju najkasneje do 15. septembra t. l. — **Nadalje bo sprejetih več število gojencev v pomorsko-zrakoplovno podčastniško šolo v Divuljah,** pošta Stari, primorska banovina. Reflektanti ne smejo biti mlajši od 18 in ne starejši od 20 let. Prošnje je predložiti do 1. septembra t. l. — **Slični so tudi pogoji za sprejem v strokovno podčastniško šolo v Šibeniku.** Glej »Službeni vojni list« str. 887 do 902.

— **Sprejem dveh inženjerjev v mornarico.** Strojnega inženjerja in inženjerja elektrotehnika sprejme mornarica, da izpopolni tehnično stroko z aktivnimi inženjerskimi častniki. Reflektanti ne smejo biti starejši od 32 let in ne smejo biti oženjeni. Prošnje je poslati štabu mornarice v Zemunu najkasneje do 15. avgusta t. l. Ostali sprejemni pogoji so razvidni iz »Službenega vojnega list« stran 881—884, ki je interesentom na vpogled pri pristojnih vojnihi okrožjih in na vseh orožniških postajah.

— **Pogrešano blago na sodišču.** Okrožno sodišče v Ljubljani objavlja spisek zelo številnih reči, zlasti obleke in galanterije, ki jih je sodišče zaplenilo pri raznih tatovih in za katere ne ve lastnika. Ti predmeti so na ogled v sobi 94 na sodišču v Ljubljani in kdor kakšne take predmete pogreša, naj se tam zglesi.

— **Otrok utonil.** Bilo je v nedeljo okoli 18 v Zaborštu, občina Dol. Otroci so se igrali pred hišo Gostinčarjevo. Poleg hiše teče potok Mlinščica. Komaj 4-letni Jožek Gostinčar se je od ostalih odstranil in šel proti potoku. Kaj je tam počel, se ne ve, dejstvo je, da je padel v potok. Nikdo ni slišal njegovega krika na pomoč. Voda ga je nesla še kakih 800 m daleč do zatvornice tovarne »Jub«. Tu je čez pol ure zapazil otroka 13-letni Polde Letnar, ki je poklical v tovarni zaposlenega delavca Pirša. Ta je utopljenočeka potegnil na suho. Brž so poklicali slučajno tam mudečega se ljublj. zdravnika dr. Pogačnika, ki pa ni mogel otroka rešiti z umetnim dihanjem in je le ugovoril smrt. Rodbina živi v veliki revščini in sta roditelja prisiljena puščati otroke same brez nadzorstva, ker morata dnevno hoditi na delo za zaslužkom.

— **Za tatvino 2 leti robije.** Mali senat v Ljubljani je včeraj obsodil na 2 leti robije zaradi malenkostnih tatvin brezposelnega peka, 44-letnega Lojzeta Anžlovarja iz Tlake pri Litiji. Lojze je lani decembra ukradel v Brežicah neznanemu lastniku moško kolo. V Ljubljani je letos 27. februarja ukradel Mavcu Vidu kolo, aprila pa v Mekronogu iz železniškega vagona govejo živino. Lojze je vse tatvine priznal. Ker je bil že večkrat kaznovan, je mali senat gornjo kazen smatral za te tatvine primerno.

— **Vremenska napoved.** Evropa: Hladni zračni val je zajel zahodno in srednjo Evropo, kjer je oblačno vreme in dež. Nad južno Evropo je topel in suh zrak. V ostalih delih vedro. — **Jugoslavija:** Vedro vreme po vsej kraljevini. V zadnjih 24 urah je deževalo v južnih krajih. Temperatura se je zvišala. Najnižja je zabeležena v Kruševcu 10, najvišja v Skoplju 32. — **Napoved za danes:** Lepo vreme, temperatura se bo zvišala, v severnih in zapadnih delih lokalne nevihte.

— **Komunizem in komunistična Rusija,** spisal Fran Erjavce, 536 strani, založba Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani, cena 80 din. — **Komunizem** je ideja, ki pretresa že dve desetletji ves svet ter piše usodo mnogim narodom in državam. Ne moremo se zato čuditi, če se bavita s tem predmetom z vso resnostjo ne le politika, temveč tudi znanost in publicistika. Pisatelj je razdelil svojo obsežno knjigo v tri dele, od katerih obravnava prvi zgodovino komunistične misli od starega veka do današnjih dni; drugi — najobsežnejši del obravnava realizacijo komunistične ideje v Rusiji, in sicer razvojno in podrobno po njenem današnjem obsegu, in to v vseh panogah javnega življenja; a tretji, ki obsega podrobno kritiko načelnih osnov komunizma. Že iz tega je razvidno, da ne bo mogel pri nas nihče mimo tega velikega in edinstvenega dela, ki posega tako odločilno v javno življenje narodov. Pa ne samo politiki in javni delavci, tudi vzgojitelji bodo našli v knjigi obilo gradiva in izrpen pregled na ideologijo in praktično uveljavljanje komunizma. Zato bi moral to sijajno delo poznati vsak izobraženec, kmet, delavec, nastavljenec, mlad ali star, dijak, žena, dekle, kajti vsakomur bo nudilo obilico gradiva za resno in globoko razmišljanje. Priporočamo.

— **Trgovci, odvnetiki, tovarne itd.,** ki potrebujejo pisarniške moči, naj se blagovoljno obrniti na ravnateljstvo Enoletnega trgovskega tečaja Ant. Rud. Legata v Mariboru, Vrazova ulica 4, telefon 25-90, ki lahko priporoča dobre absolventke in absolvente.

— **Razpisana služba strojnika.** Na osnovi § 31 zakona o banški upravi je razpisana pri okrajnem